

ÜDVÖSSÉGES
EMLÉKEZTÉS

A

HÁZASULÓKHOZ,

ÉS

HÜTVÖS-TÁRSAKHOZ.

PESTEN,

Trattner János Tamás' betűivel 1817.

Hallyátok Fiaim az atyátok' oktatását és figyelmezzetek, hogy okosságot tudgyatok. Jo ajándékot adok néktek, törvényemet el ne hadgyátok. Példa B. 4.

Krisztusban kedves Atyámfiai!

„Halgasd fiam, az Atyád oktatását, — hajtsd meg szívedet az okosság' isméretire.” A' szent Léleknek im' ez' szavaival intlek, és kérlek benneteket én is, édes Atyámfiai! forgassátok szorgalmassan e' kis oktató könyvetskét; nyissátok - meg füleiteket az igasságnak szózatjára, és engedjete az okosság' vezérlésének.

Ti hozzátok vagyon ez az oktatás intézve, ti néktek ajándékol szánva, kik, vagy házasságra lépni készültök, vagy már házasságban éltek.

Néktek, kik házasságra lépni szándékoztok, tudnotok kell, hogy a' Házasság: két, különböző nembéli szabad személyeknek egybe kelése; szentség - is egyszersmind, mellyben azok. kik össze házasodnak, az Egyházi szolgának áldásával, az Istentől malasztot nyernek, hogy Istenesen élhessenek, és magzatjaikat az Isten' tetszése szerint nevelhessék.

Hogy ezen házasságnak szerentsés legyen kezdete, szükséges arra mindenenk felett, hogy alázatos forró könyörgések által kiki kérdezze-meg az Ur Istent, ha őtet a' házasságra választotta e' vagy sem; mondván leg inkább a' sz: áldozat' idején sz: Pállal: Uram! *mit akarsz hogy tseledjem?* Hogy ha veszi észbe valaki magát a' házasságra hivatottnak lenni, az a' házasságnak választása előtt ismét a' buzgó imádság által folyamodjon Istenhez mondván Abrahám' szolgájával: Uram Istenem! kérlek tégy irgalmasságot vélem! mutasd meg: kit választottál nekem: mert a' Te mondásodból tudom azt: hogy a' ház, és gazdagság a' szüléktől, az Urtól pedig egyedül vagyon az okos házasság társ. Azonkívül-is tudjuk, hogy még a' marha vevő-is azt tekinti, ha nints e benne, valami tetemes hiba? Ugy a' ki házasságra akar választani magának, annak arra nézni szükséges, ha nem Istentelen e'? ha nem szeles, nem garázda e'? ha nem részeges e'? ha nem parázló e'? nem oktalán e'? mert ha eféle hiba van benne, jobb azt magának nem választani, hogy sem magát a' választás után ezer unalom kereszt viselésre, és veszélyre vetni.

Kivántatik, hogy kiki jó Istenes végül és szándékból lépjen a' házasságra, hogy a' házasságnak indító okai tisztességesek legyenek, egymint: költsönös szeretet, hűség, segítség, az emberi nemnek szaporod-

dása, és a' rendetlen gyönyörködéseknek távoztatása: hogy bátran mondhasa az ifjabbik Tobiással: Uram! Te tudod, hogy nem bujaságnak okáért házasodom, hanem csak maradékinkhoz való szeretetből, kikben áldattassék a' Te neved örökön, öröké! mert a' kik ellenben úgy házasodnak, hogy az Istent elméjéből ki-rekeszszék, és az ő fajtalanságokat úgy kövessék, mint a' ló, és öszvér, kiknek nints értelmek, azokon hatalma vagyon az ördögnek. Tob: 6: 17.

Négy féle pedig az Istenes jó szándék: 1-ő Ha ki azért lép a' házasságra, hogy elkerülvén a' sok lelki veszedelmet, idvözségét bizonyosabban meg nyerhesse: mivel sokan idvözülnek, a' kik ha nőtelenek maradtak volna, meg nem tartóztatván magukat a' paráznaságtól, azért örökre elvesztek volna. 2-ik szándék lehet az: hogy ha Istennek úgy tetszik, a' Házasság keresztény módon magzatokat neveljenek, kik által a' keresztény hiveknek, és a' boldogulandó Szenteknek száma szaporodjon; az Isten' ditsősége terjedjen. 3-ik Hogy a' Házasság mindenféle esetekben, nyomorultt változó ügyökben egymástól segítséget, vigasztalást vehessenek. 4-ik Hogy kiki tudhasa, kik lesznek holta után örökös mindennek javainak, mellyeket éjjeli, nappali sok fáradságával gyűjtött magának. — Bár kevesebben volnának, a' kiknek illy Istenes szándék tétel eszében sem igen jut. Kérdezzük bár meg ezt, vagy amazt az ifjú Le-

ányzót: mi végből kívánnya a' Házasságot? Ha igazat akar mondani, azért, úgy mond, hogy az által nagyobb tiszteletre, a' világ előtt nagyobb betsületre emelkedessen. A' másik azt felell: ez az ő tzélja: hogy fel szabadulván szüleinek hatalma, fenyéteke alól, maga Aszszonya lehessen. A' harmadik így szoll: Azért van kedvem a' férjhez menésre, hogy pénzt, gazdagságot nyervén kényen kedven élhessem világot, 's Uramnak szép deli termetében gyönyörködhessek.

Ismét melly sok vásott Iffjak vannak, kik ki-rekesztvén az Istent, és minden jó szándékot elméjeből, a' test', és vér' javallásából, egyedül a' testi gyönyörűség' kívánásából akarnak párosodni! Ezek juttasák eszekben, mint írt ama hét Férfiu, kikről szoll az Irás Tob. k. 6 r, a' 14-ik ψ-ben mind ezek jó szándék nélkül, zabolátlan, testi kívánsághól házassodván, valamint egymás után rendre el-vették magoknak feleségül az Istenfélő Ráguelnek szüz Leányát Sárát; úgy mind a' heten egymásután hirtelen meg-holtak, és az első éjtzakán a' Sára oldala mellett Isten' büntetéséből a' pokolbéli ördögtől meg fojtattak. Ha pedig illy szörnyű büntetést érdemlettek ezek a' hét férfiak, tsudálhattjuk e, hogy sok házosoknak a' szépegyesség, szeretet, békesseges lakás helyett, az unalom, gyűlölet, vissza-vonás, egyenetlenség, háboruság uralkodik szivökben?

Tudnotok kell, hogy a' törvényesen szerzett, és a' szokott rend szerént végbe ment házasság fel-bonthatatlan, valamint Jezus Krisztusnak az Anyaszentegyházzal való egygyesülése. Tsak a' halál oldja fel a' házasságot a' költsönös köteleességtől.

A' házasság Isten' rendelése. Mert midőn az Isten Adámot alkotta, így szollott: teremtsünk néki hozzá hasonló segítőt, - 's teremte az Isten Évát, és azonnal rendelt, hogy ketten legyenek egy testben; az az, hogy az ő párosodások el-válthatatlan legyen. Meg is áldotta őket az Ur Isten e képpen szollván: Nevekedjete, és sokasodjatok és töltsetek bé a' földet, és hajtsátok azt birodalmatok alá, 's a' t.

Jezus Krisztus a' mi mennyei Tanítónk a' házasságról parantsolja, hogy a' mit az Isten' egybe - szerzett, azt az ember el ne válaszsza. Valaki pedig elválk feleségétől, paráználkodik, 's házasság törést követ el. El oszolthatatlan tehát a' házasság az Isten' rendelése szerént, míg a' halál választást nem téssen a' személiek között; azért mondja Sz: Pál-is 1 Cor: 7. ψ. 39: Az Aszszony állat köteles a' törvényhez a' mennyi ideig él a' férje, hogy ha pedig meg hal a' férje meg szabadult, és viszont a' férfi is köteles a' feleségéhez a' meddig ez él. Addig pedig míg élnek tartoznak halálos vétek alatt egygyütt lakni, egymással egygyet érteni, egymást testileg ki nyavalyájokban segíteni, úgy hogy egy-

gyik a' másiktól tulajdon akaratyával tsak egy ideig-is éppen el nem válhat, hanem mind végig, valamint azeggy test két tagjainak, ugy egyben kell maradniok ama, szók szerént: Lesznek ketten egy testben Gen: 2. v 24. mellyrül szól Krisztus is Matth: 19. v 6. már nem kettő, hanem egy test; mert ez ilyen egyben lakás nélkül a' házasság' kötelességeinek semmiképpen meg nem felelhetnek, következendőkép- pen Istenessen nem élhetnek, idvössége- ket nem kereshetik.

A' Házasság lelki értelemben jelenti Jezus Krisztusnak az Anyaszentegyházzal való egyesülését. Tudniillik: a' Férj ábrázolja Jezus Krisztust, mint az Anyaszent- egyháznak völegényét, az Aszszony pedig az Anyaszentegyházat Jézus Krisztusnak Jegyessét.

Ebből következik, hogy a' Férj tartozik házastársát ugy szeretni, mint Krisztus szereti az Anyaszentegyházat. Az Aszszony pedig tartozik Férjét tisztelni, néki engedelmeskedni, miképpen az Anyaszentegyház Jezus Krisztushoz tisztelettel, és engedelemmel vagyon.

Ti azért házassuló Felek! ha boldogulni akartok új szövetkezésekben előre kérdezzétek meg magatokat: Vallyon fogunk e mi egymással állandó hűségben, költsönös szeretetben élni? el-érhetjük-e a' Sz. házasságnak izélját? bé tölthetjük-e annak kötelességeit? el veselhetjük-e terheit? le-

szünk-e egymásnak, tellyes életünknek in- ségei, nyavalái közt, segítségére? fel tud- juk e' névelni gyermekeinket az Istennek szent tetszése szerént?

Tehát ne hirtelenkedjete magatok' meg határozásával. De ne is rettenjete meg a' táplálásnak következhető fogyatko- zásától, vagy a' jövődő nyomoruságok- nak képétől; mert a' ki az égi madarakat táplálja, ti rólatok sem feledkezik meg, tsak jámborok legyetek, és Istenes életet vi- seljete.

Kérdezzétek meg szivetek' érzését: ta- pasztaltok-e egymáshoz igaz hajlandosá- got? mert a' hol ez nints, kevés ott a' re- ménység a' jó házassághoz.

Még is mondom, ne hirtelenkedjete a' szerentsés Házasságra; szükséges az elő- re valo józan elmélkedés, és tanátskozás: mert valamint más egyéb fontos dolga- inknak, ugy e' házasság életnek-is elejét, utol- lyát, jóvait, terheit, 's minden környül állásait meg kell fontolni minek előttereá adja valaki magát, hogy végtére de már későn meg ne bánnya tselekedetét. Azért Férjhez menő Leány személly! gondold meg, hogy el veszed szabadságodat mint a' madár, és az Isten' büntetéséből a' Fér- finek hatalmában lészel, és őuralkodik raj- tad Gen: 3. v 16; elveszted szüz koszorudat. Ha magtalan lészel, férjedtül talán ezer bo- szuságot szenvedsz; ha szülő anya lészel, a' szülés' fájdalmin, és életednek veszedel-

min kívül számtalan lészen a' te gyermekeid iránt való aggságod, temérdek lészen a' rossz tselédektől reád háromlott boszúságod, nem kevés, a' mit a' galiba férfi okoz néked, szomorúságod. Te pedig férfi! előre fontold meg, melly szerentsétlen ember lehet, ha olyan társra talál sz akadni, kinek tetemes nagy hibái, gonosz erköltsei csak azután jönnek világosságra. Azért azon legyetek, hogy egymást előre jól ki-ismérjétek.

Vigyázzatok, hogy meg ne vakítson benneteket a' szépség, fiatalság, pénz, jószág, vagy egyéb gazdagság. Ezek mind hamar által kelő és szaporán enyésző dolgok. Inkább tekéntsetek a' jámborságra, takarékoszágra, értelmességre, szorgalmatosságra, egészségre, a' kétszívnek eggyezésére; mennyire lehet, tekéntsetek arra is, ha nintsen e' közöttetek szembe tűnő nagy különbség mind időtökre, mind vagyonaitokra, mind nemzetségekre, származásokra nézve: mert ez ilyen egyenetlenség melly boldogtalan életet szokott okozni, elég siralmas példák tanítták.

A' menyasszony ne szemtelen ékesgetéssel, maga tzi-frázásával, fitogtatással, szabad, vásott, és tsapodár maga viseletével, hízkeléssel, ne tilalmas öszve ereszkedéssel, hanem szeméremmel, ártatlansággal, okos együgyűséggel kellesse magát a' völegénynél.

Ellenben a' völegény illendő betsületet mutasson a' Menyasszony eránt. Hegyeséggel, szelid maga alkalmaztatásával igyekezzék azt részére győzni. Örizzék, hogy betstelen tselekedetre ne vetemedjék.

Az egybe kelés előtt mind a' ketten kerüljétek a' gyanús barátkozást, és a' szabad társalkodást. Kérjétek szüleitektől jó tanácsot; de azon kívül fő képpen Istentől. A' szülők ugyan valamint a' házasságra gyermekeiket nem kintethetik, úgy attól else vonyhattyák; mind azonáltal a' melly gyermekek illy fontos dologban szüleik' tanátsa, hire nélkül avatkoznak, mivel így őket nagyon megszorították, fiui kötelességek ellen könnyen halállossan vétkezhetnek, és magokat nem csak az Atyai és Anyai, hanem az Isteni áldásokra is méltatlanokká teszik. Mindazonáltal ha érzitek, hogy egymáshoz idegenek vagytok, hajlandóságtok ellen kényszerítésből öszve ne keljétek. Mint hogy pedig minden testi lelki jó onnét fellűrül az Istentől származik egyedül, hogy szerentsés légyen házasságtok, főképpen az Istenhez kell jó tanácsért folyamodnotok, attól kell a' buzgó ájtatos gyakor imádság által tudakozni, ha ezzel a' személlyel való egybe kelés idvösséges leendő, vagy kárhozatos? Eliezer Abrahámtul Mezopotámiába küldetvén, hogy Isááknak valamely jámbor szüzet keresne házas társul, elsőben is az Istenhez folyamodott, hogy tőle megvilágosíttatván

a' választásban ne hibázna : Ugy néktek-is, keresztény Házasulandók! fő kötelességtek, a' választás előtt Istennek fő képpen a' Sz: Mise alatt esedezni, a' Sz: Gyónás, áldozat által lelki isméréteket ki tisztítani, különös ájtatosság által az Isten' Annyának Máriának, és az ő szűz jegyessének Sz: Jozsefnek közben járását, oltalmát, segítségét meg érdemlenni.

Az alku-kötésben, melyet a' házasság előtt tenni szokás, legyetek igaz, egyenes szívek. Ne kívánja egyik a' másikat megtsalni. A' Moringnak megiratásához választatok betsületes józan embereket mint tanúkat; a' ki az írást fel teszi, jó lelkű ember legyen, ki fortélyos tsavargással a' jövőendő pörlekedéseknek magvát az írásban el ne rejtse, hanem mindent világosan, értelmessen ki tegyen.

Fiatl házasulók! ha szüleitek a' házasság kötésben házokat, jóságokat, mesterségeket néktek ajánlják, ti is a' mit ennek fejében nékik ígértetek, jó lélek ismérettel ígérjétek; az az, úgy, hogy hiven megtartsátok, a' mit nékik fogadtok. Ha öregjeitek a' háznál meg maradnak, őket megbetsüljétek, 's erántok a' fiui szeretetet minden képpen meg bizonyítsátok, soha valamiben őket meg ne keserítsétek; mert írva vagyon: A' bölts fiu örvendeztetí az Attyát, a' bolond fiu pedig szomorúság az Annyának.

Ha pedig az Atyai házból ki költöztök, köszönjétek meg mind azokat a' jó téteményeket, mellyeket kitsinységtektől fogva tőlök vettetek.

Készüllyetek el az öszve kelésre imádsággal, jó tselekedetekkel, penitentiával, járullyatok az oltári szentséghez. Sz: Pál Apostol-ként, a' házasság nagy szentség, és ugyan azért azt is valamint a' többi élő szentségeket tiszta lélek ismérettel szükséges fel vennetek, hogy használjon; mert a' ki vétekben lévén veszi fel, az szentségtörést követ el, újj halálos vétekbe esik, és így készakartva meggátolja azokat a' kegyelmeket, mellyeket ad a' Krisztus Jezus azoknak; kik ehez méltó készüllettel járulnak. Kötelességek ugyan az egybe kelőknek a' hiteltetés előtt meggyónni, 's megáldozni, de az Isten tudja, hogyan járnak el sokan e kötelességekben! Jobbára más gondokban föl az nap fejek, más féle aggságokba merülnek; a' miről főképpen kellene szorgalmazatoskodni, úgy mint a' léleknek tisztulásául, éppen az legkissebb, és utolsó dolgok. Ti házasulandók nem úgy, hanem a' Sz: Gyónás által bűneitekből ki-tisztulván, járullyatok a' szent hitre, és így meg tisztult lelki ismérettel ajánljátok magatokat az Istennek Atyai gondviselésébe.

Ne tegyetek a' menyegzőre szükségtelen költségeket, mert ha szegények vagytok, kárát valljátok; ha bővelkedtek, jobb

hogy szegényekre osszszátok, a' mit el szántatok, kik érettetek imádkozni fognak. Ha tisztességes vendégséget tartatok, szegény atyátokfiat abból ki ne rekeszszétek, és az ügyefogyottaknak - is adakozzatok.

A' menyegzős lakodalomban, és vigaszágban is a' tiszta lelki isméretet meg kell őriznetek, hogy a' melly napot Istennel idvösségesen kezdettétek, ördöggel kárkoztatossan ne végezzétek, mint sokan gonoszul tselekesznek; kötelességtekben áll tehát az ételben, italban való mértékletesség, a' motskos botránkoztató beszédek-től, az illetlen társalkodástul való megtartozkodás. Meg ne hevésétek magatokat a' mód nélkül való tántzal. Legyenek köztek, a' kik a' józanságra, erköltsi épségre vigyázzanak, és a' tsintalanságra hajló fiatal-ságot fenytékben tartsák. Tobiásrul, és Sárárul maga a' Sz: Lélek mondá ezt a' dtséretet: hogy a' lakodalmas vigaszágban, és tántzban az Ur' félelmével mulatták magokat. Ime ezeknek az Istenfélő újj házásoknak példáját kövessétek, hogy ha a' ház-as életben boldogulni kívántok. Noë Patriárkának idejiben, a' mint Sz: Máté Ev: 24. v 38 bizonyította, a' viz özön előtt az emberek ételben, italban, házasságban, és házasságban töltötték idejüket mind a' napig, mellyen bé ment Noë a' bárkába. Ez most-is fő gondjok, és tselekedetek a' világ fiainak, kik az Istenről elfelejtkeztek; sehullanak, sem kérdenek; se magokat jól

meg nem gondolják, sem Isténhez világossító kegyelemért nem fohászkodnak; Jó szándék és jó lelki isméret nélkül betstelenítik a' házasság' szentségét; Ki tsudálhatya, hogy az ilyenek, terhét ugyan a' ház-as életnek igen-is felette érzik, de annak semmi édességét nem tapasztalják, melly nélkül a' házasság öröké való kin, gyötrellem, és rabság? Ha tehát ti erre jutni nem akartok; hanem tsendes idvösséges nyugodalmat, sziveiteknek tellyes örömét, megelégedését ohajtyátok: előre való józan elmélkedéssel, tanátskozással, jó Istenes szándékkal, tiszta lélek ismérettel készítsétek magatokat a' házasságra, úgy a' testi lelki vigasztalásban, az Isten' áldásiban soha szükséget nem szenvedtek, Istennek dtsőségére, magatok', lelki idvösségére élitek világtokat.

Ház-as felek! ha már öszve keltetek, juttassátok eszetekbe, hogy mire való legyen a' házasság. Az az új állapot, mellyre léptetek, szent, és tiszteletre méltó legyen elöttetek - kezdjétek azt jámborsággal, és Isteni félelemmel: mind a' ketten ájtatossak legyetek; mert a' mint itéli Szálezius Sz: Ferentz: Az ájtatosság nélkül való Feleség erőtlen és állhatatlan, és minden esetre hajlandó; a' Férfi pedig ájtatosság nélkül vad, komor, goromba, és türhetetlen.

Boldogok valóban az Istenfélő Házások, mert mind a' házasság' terhét könnyebben viselik, mind az Istennek bővebb áldását veszik az égből.

Újítsátok meg azt a' fogadást, melyet az Oltárnál egymásnak tettetek, hogy holtig hívek, 's egygetértök maradtok.

Azon legyetek, hogy egymásnak természetét jól kitanuljátok; mert ettől függ a' ti jövődő boldogságtok.

Ha egymásban hibát vesztek észre, gondoljátok meg, hogy egy ember sints fogyatkozás nélkül, 's hogy széles e földön nints két olly ember, a' ki mindenkor, és mindenben egy akaraton járna.

Azért iparkodjatok egymást hol egykor, hol máskor valamelly kedvező alkalmatossággal, helyes okoknak előadásával, 's kegyes beszélgetéssel jó utra téríteni.

Ha össze zördülnötök történik: siessetek egymást meg engesztelni. Kerüljétek az idegenséget, és a' hosszas haragnak mindjárt elejét vegyétek.

Örizkedjétek, hogy mind a' ketten egyszerre haragra ne pattanjatok; mert ha két terhes felhő össze tsapódik, menydörgés, és villámlás következik.

Ha még is megesik, hogy közöttetek izetlenkedések támadnak, legalább fontos ok nélkül ne fussatok mindjárt szüleitekhez, vagy Rokonitokhoz panaszolkodni; mert ebből már sok háboruságok keletkeztek, haszna ellenben ritkán volt.

Ha

Ha valamelly hibának, vagy gyarlóságnak nyomába akadtok, melyet a' házasság előtt vagy egygik, vagy másik elkövetett volna, ne vessétek egymásnak szemére; mert evvel a' hibát meg nem orvosoljátok. Jobb tehát azt el feledni, mint éles szavakkal, szeges fejtegetésekkel a' hamuban pislogó tüzet fel - börzögetni.

Egygik a' másik előtt ne tartson titkot; mert ebből bizodalmatlanság származik.

Ne halgassatok a' hir-hordókra, és bujtogatókra. A' házassági gyanakodást, a' társ féltést rekeszszétek ki szivetekből; mert ez meg keseríti napjaitokat. Tartsátok meg, a' mit javall Sz: Hieronymus mondván (L. 1. contra Jovin.) Mit használ te néked a' feleséged féltése, és az iránt való nagy szorgalmatosságod? mert ha ő betstelen feslett életű, alig őrizheted meg, hogy ki ne rugjon a' hámból; ha pedig jámbor Istenfélő, nem szükséges ötet féltetni, és őrizni.

Egymáshoz mindenkor tisztességgel viseltessetek, 's még a' szerelemben is tartózkodók legyetek; mert a' házasság feleknek boldogságok nagy részént ezen fordul meg.

A' Férjnek ugyan jussa van, mint a' háznép' fejének, a' háznak ügyét, dolgát el rendelni, parantsolni; de jobban tselekszik, ha feleségének szavát is meghalगतja, tanátsával él, ha kivált értelmes az aszszony, és olly dologról vagyon kérdés, melyhez néki különösen köze van, és annak segítségével kell a' munkát végbe vinni.

Fontos ügyben egyik a' másik'hire, és rá-állása nélkül semmit ne tegyen.

Az Aszszony tartozik ugyan férjének engedelmeskedni, mint Krisztusnak az Anyaszentegyház; de ezért a' Férj nints arra szabadítva, hogy feleségével úgy bánják mint rab-szolgálóval; hogy üsse, verje, rángassa, rugdalja 's a' t. Az Istennek amaz ígéiből, mellyeket mond vala Ádámrol Gen. 2. § 18:., Teremtsünk néki hozzá hasonló segítséget" nyilván ki tetszik, hogy köteles a' férfi az ő feleségét úgy tartani, mint magához hasonló segítő társát, nem pedig mint szegődött szolgálóját, vagy rabját; és azért köteles úgy bánni véle, hogy hasonló legyen hozzája felesége az ételben, a' ruházatban, és az alkalmas lakásban: mert mivel Sz. Pál szerint úgy tartozik szeretni Feleségét, mint tulajdon testét, azért a' mit magának enged, azt feleségétől-is meg ne tagadja. Hasonlóvá tartozik a' férfi tenni magához a' Feleségét a' betsületben. Ezt parantsolja Sz: Péter' levelében az Isten, a' ki azért formálta az Aszszonyt a' férfinak oldala tsontyából, nem pedig lába szárából; hogy azt magával járni engedje, egyenlő tiszteletben tartsa. Tartozik a' férfi azzal, hogy feleségét és annak jó hírét, nevét valamint önnön magát, úgy oltalmazza, védelmezze; egy szóval úgy tekintse, mint magához leg szorossabban kötött barátnéját. Nézze el benne az Aszszonyi gyarloságo-

kat. Ha történetből magzatokat nem nyerhetnek, nyugodjanak meg az Isten' rendelésén, és akarattján: egymásra ne veszenek, egymást ne szomorítsák, hanem szüntelen könyörgésekkel, alamisnálkodással igyekezzenek nyerni Istentől a' ki így számtalanokat sok esztendőök után megvigasztalt, u. m. Annát Samuellel, Erzsébetet ker. Sz. Jánossal. Végre, ha így se nyerhetnek, el-hítessek magokkal, azért tagadja meg Isten, hogy nem válna magzatyok örömeikre, Isten' ditsőségére: Jobb is magtalannak lenni, hogy sem gonosz magzattal a' lelki kárhozatot szaporítani.

A Férj szerettesse magát feleségével, okossága, és az észnek útján járó magatartása által, szóval: józan, és szelíd vélebánásával. Nyerje meg társának hajlandóságát: jussainak meg kívánásában való mérséklésével, hivségével, felöle való gondoskodásával, 's helyes kívánásainak teljesítésével. A' mikre szüksége vagy on, azokban ne láttasson véle fogatkozást, hogy kéntelen ne legyen magát, és Urát adóságha verni, vagy egyetmást titkon el adogatni. Ne zárjon el előtte mindent, mintha szolgálója volna.

A' Férj őrizzék a' komorságtól, hirtelen mérgeződéstől, veszteséggel járó játékoktól, mértékletlen borivástól. Legyen gazdálkodó, takarékos. Láss on előre, és a' következhető szükségnek idejét vegye

számba. Legyen gondja gyermekeire 's a' t.

Ellenben az Aszszony tartozik segíteni férjét a' magzatok' nemzésében amaz Isteni igék szerint: „nevelkedjete, és sokasodjatok.” Innend mondja Sz: Pál is 1. Cor. 7. § 4. Az Aszszonynak nints az ő testén hatalma, hanem a' férfiúnak; azért a' kik orvos szerrel vagy meg gátollyák a' szaporodást, ugymint a' fogantatást, vagy azután a' szülést, szörnyű gyilkossággal vétkeznek: nem különben a' kik azért nem járnak el hivatalokban, hogy terhekre ne legyen a' sok gyermekek' nevelése, éktelen bünt követnek el, nem bizván az Isteni gondviselésben, a' ki, kiket terem, el is tudja tartani. Tartozik férjét segíteni az Aszszony a' gyermekek' testi, lelki jó nevelésében; mert valamint test szerént maga tejével táplállya magzatyait, úgy köteles őket lélek szerént is a' keresztény tudomány' tejével táplálni: mert a' melly gyermek maga akarattýára hagyatik, meg-szégyenitti az Annyát. És innét van a' gyermekek' gonoszsága.

Az Aszszony fogadjon szót Férjének mind azokban, a' miket tőle igazsággal meg kívánhat, és a' mik az okossággal és illendőséggel meg egyyeznek. Kétséges dolgaiban kérjen tanácsot Lelki Pásztorátul.

Az Aszszony kedveltesse magát Férjével, hív hozzá hajlás, tiszta, és szemérmes szeretet, nyugodalmas természet, tisztos-

séges nyájasság, és az öltözetben való tisztaság által. A' módos okosság, Férjének betsülése tegyék őtet előtte kellemetessé.

Az Aszszony Férjének he vességét nyájassággal, kegyes beszéddel enyhítse meg. Tanuljon tünni, szenvedni, halgatni.

Az Aszszony igazán segítője legyen Férjének a' gazdaság' terheinek viselése körül, és szoktassa magát mindenhez, a' mi evvel együtt jár: hogy midőn a' férfi a' mezőn, vagy uton keresi kenyerét, akkor az Aszszony a' házi dolgokban legyen foglaltatos. Azért le irván Salamon Király a' tökéletes Aszszonyt, egyéb ditséreti között azt mondja felőle Prov: 31. Bizik ahöz férjének a' szíve. De vallyon mi okra való nézve? mert úgy mond, meg szemlélte a' háza ösvényit, és kenyeret hivalkodva nem ött. Légyen tehát takarékos, gazdálkodó, még a' leg kisebb aprólékokra is gondot tartson, 's magát nyalakodásra ne adja.

Ne untassa Férjét, hogy gyönyörködtetésének viszketegében kedvét töltse, pompáskodásra válogatott ruhákat szerezzen, mellyek sorsához nem illenek, és értékéből ki nem kerülnek. Elégedjék meg maga állapotjával, és ne zaklassa az Urát hiu vágyásinak emlegetésével.

Hogy a' gyanuságnak, és féltésnek veszedelmeit bizonyosabban elkerülje, ne egy könnyen legyen az Aszszony Férjénél.

kül, kivált más Férfiaknak társaságában, mulató helyeken, vigadozásokban 's a' t.

Keresse kedvét ház körül való tsendes öröm töltésekben, nemét illető foglalatosságokban, 's egyebekben, a' mikkel idejét az erköltsnek, és tisztességnek sérelme nélkül hasznosan töltheti.

Főképpen kerülje az ittosságot; mert ennél nints undokabb hiba az Aszszonyban, és nints nagyobb romlása a' házi gazdaságnak, mint a' részeges Aszszony.

A' jámbor házas társak együtt költik, a' mit együtt bírnak, vagy szereztek. De az életnek inségeit és szenvedéseit-is megosztják egymással, a' szomorúságnak idején vigasztalják, és bátorítják egymást.

A' jámbor házas társak nem lobbantják egymásnak szemére, hogy ez többet, amaz kevesebbet hozott a' házhoz.

Keresztény házas társak ösztönözik egymást a' jámborságra, 's ha szegények is, de azon iparkodnak, hogy betsületes emberek legyenek. Imádkoznak, ájtatoskodnak, a' szent gyónás, és áldozáshoz gyakorta járulnak, más Istenes házas embereknek példáját teszik magok eleibe, és azt követik.

Végtére a' keresztény embereknek szükséges, hogy Krisztussal végezzék és fejezzék bé Házasságokat. Még teszik ezt, ha betegségében, meg aggott korban, és egyéb inségében egyik a' másikat el nem hagyja, örömet támogatják egymást; se-

rények a' gondviselésben, és a' segítő módoknak bé szerzésében, mellyek a' fájdalomnak enyhülést szereznek, vagy a' felgyógyulást eszközlik: főképpen pedig halálos ágyában meg mutatja házas társához való szeretetét, úgy hogy rólok méltán lehessen mondani, a' mit Sz: János Krisztusról írt vala Joan. 13. t. i. mind végig szerettek egymást. Egyik a' másiknak boldog ki-mulását úgy szorgalmazatoskodik, hogy menyben ismét egybe kerülhessenek, és az Istent együtt örökre ditsérhessék. Innét, idején bé kell jelenteni a' Lelki Atyának a' beteg társát, hogy méltó képpen elkészíttessen a' boldog halálra. Mindazáltal az egészséges társ, beteg társán képtelenül ne siránkozzon; hanem kérje inkább az Istent, hogy ha mind a' kettőjöknek idővösséges lészen, még tartsa meg életben, ha nem: tetszése szerént vegye magához. Utollyára a' megholttnak halálán az élő felette ne szomorkodjon; mert ha már menyben van lelke, azon inkább örülni kell; ha pokolban van, a' rendetlen szomorkodás sem a' holttnak, sem az élőnek nem használ; ha Purgatoriumban vagyon, akkor a' szomorúság helyett az élő pár lásson inkább az imádsághoz, az áldozatokhoz, az alamisnálkodáshoz, és ezekkel enyhíttse kinnyait, hogy a' szenvedő lélek, ne panaszkodhasson azon, hogy nints igaz szeretete az élő Házastársának ő hozzá, mivel ötet, a' midőn olly nagy kinok közt gyötrő-

dik, és magát nem segítheti, akkor haggya segedelem nélkül az élő társa.

En néktek, jámbor Házas felek! különösen Zakariásnak és Örzsébetnek példájokat teszem szemeitek eleibe, kikről az Írás említi: Mind ketten igazak valának Isten előtt, járván az Urnak minden parantsolatiban, és igazságban panasz nélkül.

Értsétek meg tovább, keresztény Házas társak! mit kelljen tselekednetek, ha szülékké lesztek.

Gyermekeiteket úgy tekintsétek, mint az Istentől nyertt legbetsesebb ajándékot. Azért adja ő ezeket néktek, hogy ti őket keresztényi jóságokban neveljétek.

Ha többek gyermekeitek, ne zúgolódjatok ezért, bár szegények legyetek-is. Az Isten Atya; ő ezeknek is gondjokat viseli. Nagy vétek volna a' gyermek nemzést akadályoztatni.

Az Anyának kötelessége, hogy még viselős állapotjában, a' méhében gyarapodó magzatjára gondja legyen.

Ez okból kerülje főképpen a' heves mérgelődést, veszekedést, patvarkodást, részegítő italokat, mély bánatot, minden tiltott heves kívánságot, nagyon fárasztó munkákat, nehéz terheknek emelését, és hordozást, sebes futást, izzasztó tántzot, 's a' t.

Az okos Anya, midőn szüléshez közelit, értelmes, és a' Felsőségtől helybe hagyott Bábát hivat, vagy ha veszedelemben forogna, ahoz értő kitanult orvosnak segítségéhez folyamodik.

Az új szülöttet, a' hüléstől meg oltalmazva szent keresztségre viteti, és az Istennek atyai gondviselésébe ajánlja.

A' gyermekek' keresztelésénél arra különösen kell vigyázni, hogy hideg, vagy éppen fagyos vízzel le ne öntessenek; mert az Isten nem azért ad nekik életet, hogy azt az ember tudatlan buzgóságából azonnal el vegye.

Sok ezer gyermekek, alig hogy világot pillantottak, már a' holtak' lajstromába kelnek által: mivel őket a' fagyos víz megöli. De ha meg nem öli is, bizonyos, hogy ez a' hideg víznek a' gyenge testtségéhez járulása a' gyermeknek kész nyavalya.

Hogy ne is volna? — Az anyai méhnek melegéről jöven, a' még feszülő szálatskák, 's erőtlen inak, 's erek, a' hidegnek hirtelen hozzá ütközésével öszve rándulnak, meg-zsugorodnak, a' vérnek mozgását megrekesztik, 's a' t.

Hogy sok gyermekeknek inaik öszve húzódnak, és így földön tsuszók, mászók maradnak, fő oka az, hogy a' bábák, vagy anyák az új szülött kisdedet meghűtik.

Erre való nézve, a' kereszt vizet okvetlenül meg kell langyítani; vagy még jobb

volna meleg helyen keresztelni; mint hogy keresztelés közben a' gyermeket fel is kell bontogatni.

Az sem kevés veszedelmére vagyon az új szülöttnek, hogy kemény télben egy két órányi járó földre viszik keresztelni, bé érvén avval, hogy egy kis vánkosba bé szorongatják; hol vagy lelket nem vehet, vagy ha néki a' lélekzésre nyílást hagynak, a' metsző kemény szél által 's ki járja őket.

Hogy ne érezné meg az a' kényes virág természetű, 's még éretlen testetske a' hidegnek keménységét, holott a' meg lett ember is a' leg jobb öltözetben bundában 's a' t. félig megmerevedik.

Ha tehát a' gyermeket helyben meg nem lehet keresztelni, vagy kotsin vagy szánon jól elkészítve kell a' Plébánia Templomba vitetni, vagy pedig a' Plébános Urért alkalmatosságot küldeni; abban kétség sem lévén, hogy a' juhait szerető lelki Pásztor ezt a' fáradságot örömet meg teszi, tekintvén, hogy az ágyban fekvő beteg, és a' magával tehetetlen tsetsemös között nem sok különbség vagyon.

Meg botosáthatatlan hiba az is, hogy a' Bábák, és Keresztkomák előbb, mint a' kisedet karra vennék, magokat jól le iszszak, hogy, mint ők mondják, a' hideget jobban meg gyözzék.

Lehet é annál nagyob' szemtelenség, mint részeg fejjel menni a' Templomba, részegen fogni oly munkához, melly leg-

nagyobb illendőséget, mértékletességet, és józanságot kíván?

Vagy ha attól félnek, hogy a' Plébános rajtok a' pálinka gőzt meg érzi, 's ezért artzájokat megpirítja: végelevén a' keresztelésnek, mikor a' szégyen vallástól már nem félnek, félre tsapnak az utból, és bé térnek a' kortsmába, 's áldomást hörpölgetnek.

Tapasztalt valóság, hogy némellyek két három órát is el töltenek az iddogálásban, a' gyermeknek siráncozással jelentett szenvedését és szótalan kérését semmiben sem hajtván.

Végre rá gondolják magokat, hogy hazafelé induljanak. De hogyan? tántorogva, botorkálva; esnek, kelnek, az ártatlan kisedet a' hóban meg meg mártják, és néha el is vesztik.

Ki ne borzadna, mikor hallja, hogy a' koma aszszony a' szülésnek fájdalmaiban kinlódó 's magzatját epedve váró Anyának karjai közé az üres vánkost adta? Ebből ugyan el gondolták, a' mi történt; de mire az el vesztett gyermekért vissza futottak, már egy sereg varjú élődött rajta. — Mit érezhetett az Anya, mikor gyermekét, szemeit ki vájva, és holtan vitték haza? Ezt tsak azért emlegettem, hogy kinek kinek tanúságu, és örizkedésül szolgáljon. Most vissza térek az el került tárgyra.

Szülése után az első hetekben nem egy könnyen hagyja el a' szobát, és tsak akkor

megy gyermekeivel együtt a bé avatásra, mikor már sem magát, sem kis ártatlanját veszedelemtől nem félti.

Az okos Anya nem fekteti tsötsemös gyermekét maga mellé az ágyba, ne hogy véletlen fordulásával agyon nyomja, vagy a' nehéz, és meleg ágyi ruhába keverve meg fojtsa: hanem minden kitelhetőkép-
pen vigyáz annak életére, és egészségére.

Az Anyának kötelessége, hogy gyermekét maga szoptassa, ki vévén, ha nyaválás volta a' szoptatást nem engedné.

Míg szoptat, a' mennyire lehet, jó,
és egészséges eledelkkel táplálja magát,
derült, 's vidám kedvű legyen.

Az okos Szülék idején himlőt oltatnak gyermetskéikbe, hogy ez által a' ragadó himlőnek veszedelmeitől meg oltalmazzák.

Szóval: a' jó Szülők gyermekeiknek mind ideig való, mind jövődö boldogságá-
gá-
r-
ul ag-
g-
ó-
d-
nak.

Tehát ti is, keresztény Hűtös társak! gondoskodjatok gyermekeiteknek egész-
géről; neveljétek őket testi, lelki épség-
ben; vigyázzatok, hogy a' gyenge tagok'
alkotása meg ne romoljon. Szoktassátok
őket elevenségre, vidámságra, fogjátok
őket idején, de kémélve munkásságra.

Mig gyöngék, erőtlenek, ne hagyjátok tellyességgel magokra, hogy egyedül segítség nélkül botorkálván magokban kárt ne tegyenek, vagy a' sok sirás miatt megromoljanak. Ha erősödnek, sem kell őket

vigyázás nélkül hagyni, hogy napotszaka egyedül futkozzanak, 's magokat veszedelembe ejtsék. Ha a' házon kívül dologra mentek, vigyétek őket magatokkal, hogy szemmel tarthassátok, ámbár alkalmatlannok legyenek is.

Engedjétek meg nékik, hogy magokat ártatlan gyermeki játékokkal mulassák. Kár volna az ártatlanul játszó gyermeknek természeti vidámságát el fojtani, 's ötet komorságra szoktatni.

Ételek jó, egészséges, és elegendő, Ruházatjok az időhöz, és sorshoz szabott legyen.

A' munkára ugyan idején szoríthatjátok őket, de úgy, hogy erejeket megkémélljétek. A' ki korán meg erőlteti gyermekét, nyomorult embert tesz belőle. A' szükséges álmot meg ne fogjátok tőle, mert a' gyarapodásban lévő test több álmot kíván, mint a' meg élemedett.

Ha Leánykáitok még gyengék, ne tegyétek őket kissebb gyermekeiteknek hordozó dajkáivá; mert ez mind a' kettőnek ártalmas.

Leánykáitokat ne szorongassátok össze úgy nevezett vállakkal; mert ezek a' növést gátolják, és a' testet helyes formájából ki veszik.

Ne engedjétek meg, hogy gyermekeiketek tselédek, vagy mások ijesztgessék; mert ez által félénkek, és rettegők lesznek.

Ez' okból fölötte ártalmas a' gyenge gyermekek előtt tátos, boszorkányos meséket beszélleni, öldökléseket emlegetni; mert a' mesének leg borzasztóbb képe a' lágy elmébe nyomódik, abban meg rögzik, úgy annyira, hogy gyakran álmából is fel rettentí.

Beteg gyermekeiteket ne hagyjátok gondviseletlen; ne hidjétek, hogy orvoslás nélkül is fel gyógyulnak. A' természet nem mindenkor segít maga magán. Hivassatok tehát néki orvost; vagy éljétek tapasztaltt hasznú házi szerekkel.

Ha gyermekeitek hálnak meg, enyhítétek szívetek' fájdalmát azzal, hogy' mindent meg tettetek, a' mit fel épülésekre fordítani tudtatok. Vessetek határt keserűségeknek; mert a' holtat bánattal fel nem támasztjátok. Mig Dávidnak kedves gyermeke betegen feküdt, addig bántódott miatta; de mikor meg halt, ki törülte könnyhullásait.

Keresztény Szülők! kiváltképpen gondotok legyen gyermekeiteknek lelki üdvösségére. Azért hívjátok az Istent gyakran segítségül, és kérjétek tanácsot lelki Atyátoktól.

Jókor fogjátok gyermekeitek' neveléséhez. Nem de a' mezei, és Szőlő munkának meg tartjátok a' maga idejét? és a' fát addig kötöztitek, hajtogatjátok, mig fiatal lévén, enged kezeiteknek?

Kezdjétek a' neveléshez, mihelyest a' gyermek szemetekből, intésekből, szavatokból észre tudja venni, hogy mit akartok. Ha pedig már benneteket meg ért, 's maga is tud beszéllni, minden alkalmatossággal tanítsátok ötet, Sz. Pál Apostolnak intése szerint, mind azokra: valamik igazak, valamik szemérmetesek, igazság szerint valók, valamik jó hírűek; szóval mindenekre, a' mik jók, és ditséretesek. Fil. 4.8.

Atyák, Anyák! a' nevelés körül egyg akaratuak legyetek; mert bizonynyal rontani; nem építeni fogtok, ha egygitek ezt, másitok amazt akarja.

Jókor ismértessétek meg vele a' menynek Földnek Teremtőjét, az Istent; tanítsátok, hogy ötet mint Jóltévőt fiúi szeretettel szeressék; mint Igazat féljék. Muto-gassátok meg nekik a' tsillagos égnek magosságát, a' földnek térségét; és mondjátok, hogy az egész világon nints olly hely, hol az Isten nem vólna, 's hogy mind a' jó, mind a' gonosz tselekedeteket látja; hogy a' jót szereti, a' gonoszat gyűlöli; a' jót megjutalmazza, a' gonoszat meg bünteti.

Tanítsátok őket, hogy az igaz, és igazságtalanság közt tudjanak választást tenni, és mindenkor a' lélek ismértetnek javallása szerint tselekedjenek.

Tanítsátok őket jót tselekedni, és a' gonosztól távozni az Istennek szeretetéből. Adjatok magatok erre példát; mert a' Szülői példa leg hathatossabb ösztöne a' gyermeknek.

Ugy viseljétek tehát magatokat előttök, hogy soha töletek rosszszat ne lássanak; ne halljanak. Fogyatozástokat titkoljátok előttök. Ne biztassátok magatokat azzal, hogy még gyermekek, nem értenek hozzá; hidjétek el: megtsalatkoztok; mert vannak füleik, szemeik; elmések is, mindenre leselkednek; ott is hallanak látnak, a' hol ingyen sem vélitek, akkor is mikor úgy látszik: mintha alunnának.

Szorgalmatossan és folyvást járassátok Iskolába, valameddig annyit nem tanultak, a' mennyi nekik szükséges, vagy elegendő.

A' Tanítónak keze alul őket ki ne vegyétek; ellene nekik szarvat ne adjatok; panaszszokat ha meg halgatjátok is, de be ne vegyétek. Ha őket a' Tanító meg bünteti, pártjokat ne fogjátok; a' Tanítót a' gyermek előtt ne alázzátok, sőt ha mit a' gyermek ellene szólana, meg feddjétek. Szóval, a' Tanítónak tekintetét épen tartassátok. Ugy is elég keserű a' Tanítói hivatal.

Szerezsetek tanuló gyermekeiteknek alkalmas könyveket, papirost. Nem minden könyv egyféleképpen foganatos a' tanításra. Esztelen kívánság, hogy a' ki holmi dibdáb könyvet visz Iskolába, az is annyira menyjen a' tanulásban, mint a' ki jó könyvel jár be; vagy hogy az irni tanuljon, a' kinek papirosa nints.

Járas-

Járassátok el őket Vasárnapokon a' keresztényi tanításra; úgy intézzétek, hogy ők ezt jó kedvvel tselekedjék. Lássátok utánok, ha oda mennek-e? ha nem szegik-e meg szavatokat?

Tanítsátok őket tisztán, halkal, örömmest imádkozni. Magatok imádkoztatok vele. Együtt járjanak veletek a' szent Egyházba; várjátok meg az Isteni szolgálatot végig ájtatosan, mint Jezus, Maria, és József tselekedtek,

Vasárnapokon, Innepeken, őszi, és téli estvéken olvastassatok vélek valamely hasznos könyvből; hozzátok nekik elő az a' napi lelki oktatást; mondjátok belőle valami hasznos tanúságot, 's közbe közbe ajánlékozzátok meg őket.

Járuljátok vélek gyakrabban a' szent gyónáshoz, és áldozáshoz a' Plébánia Templomban.

Keresztény Szülők! ha akarjátok, hogy a' ti nevelésnek gyümölcse legyen, igyekezzetek gyermekeiteket jól ki tanulni.

Egyebek előtt tanuljátok ki szíveket hajlandóságát. Vizsgálódjátok utánok, úgy, hogy észre ne vegyék tzelzástokat. Kémleljétek meg őket egymás között, és másokkal való társalkodásokban, játék közben 's a' t. Kérdezzétek meg erántok Tanítóikat — a' Tselédeket.

Fogjátok őket szoros engedelem alá, és meg ne szenvedjétek benne az akaratosságot. Hadjátok őket sírni, szepegni in-

kább, mintsem hogy ti engedjétek nékik; ne féljétek, hogy agyon sirják magokat.

A' Fiatalság többnyire makats, magát meg kötő, tettető, hazudozó; hamar kész a' porlekedésre, veszekedésre; börtözködő, irigy, kedvelője a' nyalánságoknak, a' lopogatást hamar meg szokja, magával nem gondoló, a' tisztaságra nem sokat hajt, más kárának örül, árulkodó, a' mit lát, hall, hamar ki tsatsogja; a' szemérmetlen, és vétke szavakat hamar felkapja 's a' t. Mihelyt ezeket a' hibákat bennük meg tapasztaljátok, mint a' gazt tépjétek, és gyomláljátok.

Ugy szoktassátok őket, hogy mind egymáshoz, mind mások eránt magokat kedveltetők, nyájasok, 's a' szolgálatra készek legyenek. El ne tőrjétek, hogy a' tseléddel küszködjenek, gorombáskodjanak; valamint azt se, hogy valakit, akármelly alacsony sorsbéli legyen is az, meg-bántsanak.

Ugy formáljátok az ő szíveket, hogy szánakozók, könyörülők legyenek. Adakozzatok az ő kezeik által, 's éreztessétek velek a' jó tételnek édes örömeit.

Ne engedjétek meg, hogy a' tselédekkel, és vásott gyermekekkel társalkodjanak; mert az e' féle társaság el-rontja őket.

Heresztény Szülők! különös vigyázással legyetek gyermekeiteknek ártatlanságára.

Arra szoktassátok tehát őket, hogy önön magok előtt is szemérmesek legyenek. Meg ne engedjétek, hogy egymást e-

gészen, vagy félig meztelenül lássák. Reggel fel-keltek után mindjárt fel-öltözzenek; estve, ha lehet, egyedül, és másoktól nem láttatva vetkezzenek le.

Férfi, és leány gyermekeket egy ágyba ne fektessetek, 's, ha lehet, egy szobába se. Leg jobb volna minden gyermeknek külön ágyban hálnia. Tanátsos az is (a' kitől ki telik) hogy a' fel-serdültek véletek egy szobában ne háljanak.

Meg ne engedjétek, hogy éjtszakának idején, híretek nélkül, kivált tsap házban, vagy más gyanús helyeken el-maradjanak. Az ő háló-helyek a' háznak zárán belől essek, hogy alvó szüleiket szökéssel meg ne tsalják. Jusson eszetekbe, hogy az Evangeliumi házi gazda az éjtszakán rajta jövő barátjának azt mondá: az ajtó bé záratott, és gyermekeim vélem vannak a' szobában. Luk. 11.

Ojjátok meg őket minden szemtelen dologtól, beszédől, énektől, és tsábitó könyvektől, annyival gondosabban, mennél nagyobbak lesznek.

Heresztény Anyák! vegyétek ügyre kivált képpen Leány magzatitok' nevelését.

Tanítsátok őket mindenféle Aszszonyi munkára, gazdaságnak forgatására, és a' ház körül való intézeteknek értésére.

Vezéreljétek őket anyai oktatástokkal minden Aszszonyi erköltsőknek követésére, különösen szemérmességre, tisztességes, tsendes maga tartásra, szelídségre,

munkásságra, meg elégedésre, tisztaságra, és rend-szeretésre.

Meg ne engedjétek nékik a' hegykeséget, negédességet, pajkosságot, a' renden, és sorsán kívül hágó öltözködést, a' gyönyörködésre való vágyást, a' katzér mulatozások után való futkározást.

Ne egy könnyen ereszsztétek őket tántzra, vigadó helyekre, legalább ne egyedül, vigyázat nélkül, kivált éjtszakának idején; mert ekkor halyaványodik meg az ártatlanság, és haza menet a' koporsóba tétetik.

Az okos Szülék nem szitokkal, átokkal, nem ütéssel, veréssel kezdik a' tanogtatást, hanem előbb tsendesen, szeliden nyulnak a' dologhoz, szeretettel intik őket, elejbe rakják a' rossz maga viseletnek káros következtét; ha ez nem használ, következik a' dorgálás, fenyegetés. Ha ez sem foganatos, mint engedetleneket, és fejtörőket megbüntetik. Mert a' ki a' veszszőt kéméli, gyűlöli a' fiát: a' ki pedig szereti azt, szüntelen oktatja. P. B. 13.

A' kis gyermeknek büntetésére legjobb a' veszsző. A' nagyobbaknak lehet más büntetést szabni; p. o. böjtöltetni, vagy mulatságtól el-fogni, az az, kitkit a' maga kedvével, és indulatjával ellenkezőleg büntetni.

De ne büntessetek soha kényetektől, vagy hirtelen haragtokban, hanem adjátok okát a' büntetésnek, botsássatok elő-

re hozzá illő oktatást, fenyítsétek - meg a' vétkest, hagyjátok meg néki, hogy ezután örizkedjék. Jusson eszetekbe, melly kegyességgel szólította Maria Jézust: Fiam, mért tselekedtél így vélünk? ime én, és az Atyád bánkodva kerestünk téged.

Külömböztessétek - meg a' valóságos rosszalkodást, meg átalkodást, a' fiatal kornak gyarló botlásaitul, hirtelenkedés-től, gondolatlanságától, szelességétől. Vegyétek tekintetbe a' meg-vesztő példákat, a' tapasztalatlanságot. Vigyázzatok, vagy az értetlenségből, s tudatlanságból származó hibákat úgy ne büntessétek, mint azokat, mellyek a' szívből erednek.

Soha annyira magatokat el ne felejtsetek, hogy vétkes gyermekeiteket földhöz verjétek, tapodjátok, kegyetlenül üssétek, vétsétek, hajánál, fülénél fogva rángassátok; mellyek által vagy eszeket meg tom-pithatjátok, vagy tagjaikban kárt okozhatok.

Gyermekeitek' büntetésében ne legyetek részre-hajlók. Különösen mostoha gyermekeitek eránt legyetek igazság tartók. Gondoljátok - meg, hogy azoknak szülők helyett valóban Szülők lettetek, nem tsak név szerént.

Ne tegyétek egyik gyermekteket a' másiknak elejbe; mert a' meg-vetett gyermek irigy, bánkodó leszsz, el - keseredik, és néki fásul. Juttassátok eszetekbe az Egyiptomi Jozsefnek esetét.

A' nagyobb gyermekekkel nem lehet úgy bánni, mint a' kicsinyekkel. Legyetek tehát idős gyermekeiteknek okos Tanátsói, nyomosan érett meg-állapodással szóljatok hozzájuk, ne annyira parantsoljatok, mint meg nyerjétek tőlök a' köteles tiszteletet, és gyermeki vonzódást. Neveljétek őket példátok által a' következeseknek ki mutatasával, eszes kormányozással.

Soha valamit nekik ne parantsoljatok, a' mi jó nem volna, vagy igazságon nem épülne. Vétkes tselekedeteiteket ellenben soha jóvá ne hagyjátok. Legyen elöttetek Hélinek, ama boldogtalan Atyának példája.

Jövendő állapotjokra nézve legyetek gyermekeiteknek bölts Tanáts adói, vezéri, segítői. De ne kényszerítsétek, vagy rá ne beszéljétek valamelly élet nemének választására, mesterségre, vagy kéz mivesiségre, mellyhez kedvek nints, 's mellyre nem alkalmasok.

Ne is kényszerítsétek őket, hogy kedvek, 's hajlandóságok ellen házasodjanak; holott ne tsupán a' pénzre, vagy más muló haszonra nézzetek, hanem mind azokat számba vegyétek, a' mikről e' dologra nézve fellebb már szó volt. Ha ezt nem tselekszitek, bizonyos átkot vontok fejetekre. Iparkodástokkal, gazdálkodással takarítsatok valamit félre gyermekeitek' számára. De e' mellett fősvények, igazságtalanok ne le-

gyetek; mert a' közmondás szerént: a' hamisan szerzett érték nem száll az unokára.

Leg inkább azon legyetek, hogy töletek jó erköltsöt, betsületes hirt, nevet vegyenek örökül.

Ha gyermekeitek házatokból, vagy gondviseléstek alul kilépnek, adjatok nekik tanúságot, mint viseljék magokat jövendőben; miképpen az Öreg Tobiás tselekedett.

Igazgassátok korosabb gyermekeiteket, ha bár házatokból ki-költöztek-is, észszel tanátsal, ha szükség, és ha ki telik, értékkel-is.

Ha meg-éritek, hogy egyik vagy másik gyermeken a' ti Atyai intéseitek nem fogtak; ha a' lélekisméret nem vádol benneteket, vigasztaljátok magatokat azzal, hogy az ő romlásának okai nem vagytok.

Atyák, és Anyák! még egyszer szólitlak benneteket: El ne mulasszátok gyermekeiteket jól nevelni, hogy benne szívetek örvendjen, ne pedig hogy miattok bánatos sóhajtasokra fakadjatok. Mert mitsoda szégyen, gyalázat, kín, és lelki szomorúság gyötrene benneteket, ha gyermekeitek ti miáttatok mind itt, mind a' más világon örökké szerentsétlenek lennének! Rettenetesnek kellene a' ti ki-mulástoknak lennie, ha gonosz, istentelen gyermekeket hagynátok utánzatok! 'S ha egykor az Isten el jövend az eleveneket és holtakat

meg ítélni, 's azon gyermekek' lelkeit, kiket maga képében reátok bizott, kezeitekből vissza kéri, hogyan állatok meg az ő színe előtt? Lehet-e annál rettentőbb, mint-hogy magok a' gyermekek az Istennek ítélő széke előtt saját Szüleiket vádolni, 's pokolra az örök tűznek kinjairaátkozni fogják? Ah! az Isten őrizzen benneteket.

Keresztény Hűtvösök! értsétek-meg azt-is, mivel tartoztok házatok' népének.

Ezekre nézve úgy tekéntsétek magatokat, mintha az ő Szüleik, vagy Gyámatyaik volnátok, ha kivált fiatalok, vagy árvák, vagy különben Szüleiktől meszsze el-szakadtak. Vagy ha nem ilyenek, úgy bánjatok velek, mint emberséges házigazdák, mint jó barátjaik.

A' tseléd-fogadásban arra nézzetek, hogy hivek, dolgosok, jámborok, és, a' mennyire lehet, isméretesek legyenek. Tudakoljátok-meg előbbeni Uraiktól, Aszszonyaiktól, mint viselték ott magokat? vagy kérdezősködjétek erántok más hiteles emberek körül.

Ha előbbeni szolgátok, szolgálótok nem jóra való volt, lássatok utánna, hogy evvel az újonan be-szegődött tseléd öszve ne találkozzék; mert szokások az ilyeneknek tanátsot forralni, Urát Aszszonyát

gyalázni, az új tselédnek eszét vesztetni, azt meg komorítani, le beszélleni.

A' be-szegődő tselédnek rakjátok világossan és értelmesen elejbe: mennyi, és miből álló lészen bére? 's ő ezért mitsoda szolgálatot tartozik tenni? minéműek lesznek kötelességei? Tegyétek fel előtte mindjárt azt is, mitől őrizkedjék házatoknál? mit nem engedtek-meg tselédjeiteknek?

A' mit tselédjeiteknek ígérték, alánlatok, azt tellyesítsétek hiven, igazán. Tartsátok-meg lélek szerént, a' mire nékik magatokat köteleztétek. Tudjátok-meg, hogy a' meg-szolgált bérnek el-huzása égbe-kiáltó bűn. Ezen fellül legyen rá gondotok, hogy a' tartásban fogyatkozást ne lássanak; ne adattassatok nékik hitvány, egészségtelen eledelt.

Abban, a' mit tselédjeiteknek adni akartok, nem különben a' mit tőlök megvártok, a' dolognak ki-szabásában, értsetek egyyet; ne úgy, hogy egyik egyyet, másik mást parantsoljon. Mondjátok-meg nékik világosan, hogy mihez lássanak, mert a' könnyen-hagyás, szunnyadó engedés: felénnyikérelem. Ha tetszésekre eresztjük, egyik a' másikra tolja a' dolgot, vagy az ejtett hibának okát.

Fogjátok tselédjeiteket serénységre, rendtartásra, tisztaságra, takarékoszágra, meg-élégedésre. Gyakran rakjátok elejbe, hogy henyélni annyi, mint lopni.

De dologgal se terheljétek-meg őket; ne szorongassátok, ne zaklassátok szüntelen, ha kivált erejekben fogyatkoztok, betegesek, vagy valamely kárvallás miatt kedvetlenek.

Ha vélek együtt dolgoztok, ne igen ereszkedjétek vélek öszve, ne beszéljétek ki nékik házatoknak titkos tsinnyát; ne emlegessétek előttök olytant, a' mit utóbb veszedelmekre fordíthatnak; ne tanátskozzatok velek úgy, mint valamely közelről való Rokontokkal.

De még is keményen, büszkén, kegyetlenül, komoran ne bánjatok velek. Gondoljátok meg, hogy néktek-is van Atyátok menyben.

Nézzétek-el hibáikat, mellyeket nem tudva, nem szántsándékkal, hanem együségből, emberi fogyatkozásból követnek-el. Feddjétek-meg őket szelíden, atyai és keresztényi intést vegyítvén közbe. Ne átkozódjatok, ne szitkozódjatok, gyermekeiteknek, tselédjeiteknek se engedjétek meg, hogy ezt tselekedjék.

Ha többt selédjeitek vagynak, a' meg hasonlásokat, egymás ellen való agyarkodásokat távoztassátok.

Ha korhelyek, tsalárdok, lopogatók, hazugok, pörlekedők, káromkodók, ittosak, vagy magokat más istentelenségbe avatják: az ilyenekre bő ne hunnyátok szemeiteket: Ezekért keményen dorgáljátok, és fenyítsétek-meg őket. Ha így nem

boldogultok, adjatok ki rajtok, ha egyébként a' legalkalmasabbak volnának is; hogy általok gyermekeitek, és a' többi tselédjeitek el ne romoljanak; mert ki a' botránkoztató követ el nem háritja, oka a' botránkoztatásnak.

Még is, ok, és szükség nélkül ne egy könnyen változtassátok tselédjeiteket, mert e' miatt rosz hiretek támad.

Általában tselédjeiteknek jó erköltszire legyen gondotok.

Ne szolgáltatassatok nékik alkalmatosságot roszra. Ne engedjétek meg nékik, hogy olly helyekre, 's társaságokba járkáljanak, hol meg-vesztegettetnek.

Ne ereszszték ki őket éjtszakának idején a' házon kívül. Vigadó mulatságokra, tsapszékekre, leg alább vigyázat nélkül, ne botsássátok őket.

Férfi, és Aszszony, vagy leány tselédet egymáshoz közel lakni ne hagyjatok. Arra pedig éppen vigyázzatok, hogy egyiknek a' másik' háló szobájához közösülés ne legyen.

Éjtszaka gyakrabban, és ugyan véletlen kémkedjétek utánnok, ha mind otthon vannak-e? és ha szokott helyeken alusznak-e?

Lopjátok-meg beszélgetéseiket, énekeiket, társalkodásokat, és azt, hogy mi féle könyvet olvasgatnak? Meg ne szenvedjétek benne a' disztelen beszédet, kázér-

ságot, pajkosságot, vagy hogy másokat kissebbítsenek, rágalmazzanak.

Szoktassátok őket hivségre, egyenes-ségre, igaz mondásra, betsület szeretésre, fenytékre.

Ne szenvedjétek-meg, hogy a' dajkák gyermekeitek előtt idétlen meséket regel-jenek, hogy őket ijjegetéseikkel félénkek-ké tegyék.

Ne vegyétek őket fösvenységtek, vagy gondviseletlenségtek által arra, hogy tsal-janak, lopjanak. Mindenek fölött maga-tok ne adjatok nékik rosz példát.

Imádkozzatok velek, kivált étel fölött, 's mikor imádságra harangoznak. Tartsa-tok velek bizonyos ájtatosságot a' háznál; p. o. Vasárnapi, vagy böjti estvéken: ösz-tönözzétek őket az Isteni szolgálatra, lelki tanításokra; 's vigyázzatok utánuk, ha ezekben el-járnak - e ?

Ha tovább nálatok maradni nem akar-nak, hanem magok kezére szakadni kíván-koznak: adjatok nékik jó tanátsot, segí-tsétek őket, 's vegyétek számba, minémű szolgálatot tettek körületek. Gondoljátok meg, hogy egész szerentséjek rajtatok for-dulhat meg.

Ha a' ti szolgálatotokban meg nyava-lodnak, vagy meg vénhednek, legyetek hozzájuk irgalmasok, ki ne dobjátok őket házatokból, sőt inkább minden kitelhető segítséggel, gyámolással ápolgassátok őket

az Evangéliomi századosnak példája sze-rént.

Egy szóval: ez a' százados legyen a' ti mutató tükrötök; mert a' mint az ő Jézus-sal való beszédjéből ki-lehet venni, nem tsak hogy az ő szolgájára gondot viselt, ha-nem egész háza körül minden tselédjei közt jó rendet tartott, őket szó fogadásra szorí-totta, tekintvén, hogy ő is ember. Ez valóban istenfélő, és kegyes érzésű férfiú volt.

A' házi néphez lehet némünémükép-pen a' napszámosokat, és más munkáso-kat-is számlálni, kiket az ember gazdasá-gának, vagy mesterségének segítségére, mozgatására fordítani szokott.

Ezekre nézve tartsátok-meg azokat, a' mik a' tselédekről mondatlak.

Tegyetek szert jó, igaz, serény mun-kásokra. Vigyázzatok, hogy ezek a' tselé-dekkel kártételre, lopásra a' levet öszve ne szűrjék.

Az igaz szorgalmatos munkásnak ad-játok-meg a' mivel tartoztok; bánjatok ve-lek illendőséggel; annak idején segítsétek őket.

Meg ne szenvedjétek, leg alább hely-ben ne hagyjátok, hogy másoknak házi dolgaikba akadjanak, azokat fitymálják, alázzák, felebarátjoknak betsületében gá-zolódjanak, mosdatlan beszédeket tegye-nek, és a' háztól híreket hordjanak-ki.

Munka közben takarékos tisztességes beszédeket folytassanak; nem - botránkoz-

tató, vagy istenes énekeket mondjanak, vagy halgassanak.

A' mint az alkalmatosság hozza, fejtegetsetek nékik hasznos tanúságokat, a' hibás vélekedéseket irtogassátok, vegyéttek ki eszekből, a' babonáságot, meg mutatván annak hijába-valóságát, kárait, veszedelmeit: szóval, ébreszszétek őket minden jóra; mert Sz. Pálnak szavaiként: ki az övéire, és főképpen háza népére gondot nem visel, az a' hitet meg tagadta, és a' hitetlennél alábbvaló.

Keresztény Hűtvös társak! értsétek meg, minémű kötelességtek legyen Szüleitekhez, Ipaitekhoz, Napaitokhoz, Testvéreitekhez, Rokon-bátyáitokhoz, Nénéitekhez; mind a' vér-atyafiságnak tekintetéből, mind azért, mivel gyakran az ő jó voltak után éltek.

Legelsőben: a' vélek kötött egygyességet tartsátok-meg emberül, tiszta lélek ismeréssel. Ismérjétek-meg, mi, és mennyi jóval voltak eddig hozzátok, és most-is folyton vagynak. Viseltessetek erántok szivességgel, emberséggel, barátsággal. Ne adjatok okot nékik az ellenetek való panaszokra, fohászkodásokra. Ne siettessétek búbanat, keserüség által halálokat.

Ipaitek, Napaitok eránt különös szeretetet, tiszteletet mutassatok. Koros nyaválás voltokban, szükségben ápolgyassá-

tok, segítsétek őket. Türiétek békével az ögyengeségeiket, nyugtalanságokat. Bátorítsátok, vigasztaljátok őket. Emlékezzetek meg Jézusnak szavairól: a' melly mértékkel mérték, vissza mérettetik néktek.

Ha vannak szegény Atyátokfiai, ne szégyelljétek magatokat miáttok; meg ne utáljátok őket, sőt jó akarattal, nyájasággal viseltessetek hozzájuk. Látogassátok meg őket, és látogatásokat fogadjátok el. Részesítsétek őket javaitokból, szerentsétekből.

Szomszédjaitokkal békével, egygyességben éljétek. Legyetek egymásnak jó akarói, készek a' költsönös szolgálatra. A' tsűrű-pörű, háborgó szomszédtság valóban bajos, és ártalmas.

Mikor velek öszve találkoztok, köszöntsétek őket, ereszkedjétek vélek barátságosan beszédbe, mutassatok hozzájuk emberséget; hagyjátok-meg házi népeteknek, hogy az is e' szerént tselekedjék.

Ha nékik valamiben nem szolgálhatok, kéréseket nem tellyesíthetitek, legalább sajnálkodásokat adjátok értésekre. Kivált ti Ferfiak vigyázzatok, hogy feleségeitek szomszéd-aszszonyaikkal ne patvarkodjanak.

Ha szomszédjaitok ellenetek háborodnak, holott büntelenek vagytok; ne adjátok vissza a' költsönt. Köszöntsétek őket,

ha el nem fogadják - is. Így a' ti ember-
ségtek megtöri az ő nyakasságokat. Imád-
kozzatok érettek; gondoljátok-meg, hogy
nem tudják, mit tselekesznek.

Igyekeztek minden elő fordulható
egyenetlenségeknek elejét venni. Ne okoz-
zatok szomszédjaitoknak, gyermekeitek,
tselédjeitek, marhátok által valami kárt.
Gyermekeiteket ne engedjétek gyakorta
hozzájok járkálni. Ha marhájok, baromfiok
hozzátok vetődik, mentül előbb állítsátok
viszsa.

Ha kerítés, sövény, árok miatt kétség
támad, ne tzivakodjatok, hanem intézzétek-
el a' dolgot békével, barátságosan.

Ne halgassatok másoknak öszve vesztő
sugdozásira, bujtogatásira, rágalmazási-
ra, kik hizelkedésből jó akaratjokat szín-
lik, azonban benneteket fel tüzelnek, há-
borúságba gyűlölködésbe kevernek. Ha né-
ha - közbe egymással öszve zörrentek, ne
késsetek meg-békülni.

Ha a' szükség hirtelen segítséget kí-
ván, sőt máskor-is jó szívvel, és kész aka-
rattal segítsétek egymást; kiki a' másiknak
hasznát magáéval közösnek állítván.

Ha (mitől az Isten őrizzen) gyulladás
támad, vagy a' víz-áradások nagy kártétel-
lel fenyegetődnek; úgy szinte betegségek-
ben, és egyéb veszedelmekben, egymásnak
öszve fogott erővel segítségül legyetek.

Ha szomszédjaitok szegények, ügye
fogyottak, meg ne vessétek őket; sőt inkább
adjatok

adjatok nékik hasznos tanátsot; vigasztal-
játok őket.

Tisztességes mulatozásokból: millye-
nek a' lakodalom, atyafiságos ebédek 's a' t,
ki ne rekeszszétek őket.

Ha talán némellyek közülök botrán-
koztató életet viselnének, ezeket intsétek-
meg, oktassátok. Nem de, ha valakinek a'
képe kormos, vagy sáros, meg mondjuk né-
ki? Mért meg ne mondanánk tehát, ha raj-
ta erköltsi motskot látunk?

De őrizzedjete, hogy ok, és szükség
nélkül az ő házi ügyökbe-bajokba, dölga-
ikba, magatokat ne ártsátok. Kiki söpröges-
se a' maga udvarát, ott-is elég tisztogatni
valót talál.

Értsétek meg végre, Keresztény Háza-
sok! Elöljáróitok eránt való tartozástokat.

Tudjátok, vannak fő, és alattsony; Pa-
pi, és világi Elöljárók. A' keresztényi Tör-
vény parantsolja, hogy mind ezeknek enge-
delmeskedjünk, őket tiszteljük, betsüljük.

Mivel tartozunk az Országló Fejedel-
münk eránt? meg mondja Sz. Pál Apostol:
Adjátok meg mindennek, a' mivel tartoz-
tok; a' kinek adóval, adót; a' kinek vám-
mal, vámot; a' kinek félelemmel, félelmet;
a' kinek tisztelettel, tiszteletet.

Ne legyetek soha akaratosak, fejtörők,
zúggolódók; mert ez sokféleképpen ártal-
mas. Sem magatok, sem gyermekeitek ne
vegyetek részt az ő motskolásokban, kis-

sebbitésekben. Gyermeketeknek, és valakik töletek függnek, a' Föllebbvalók eránt való tisztelelet irtsátok szíveikbe. Tudjátok-meg, hogy ezt Jezus Krisztus parantsolja.

Legyetek Földes Uraitoknak hív Jobbágyi. Adjátok meg igazán, a' mivel nékik tartoztok. Nyugodjatok-meg az ő ítélet-hozásaikon; panaszaitokat okkal móddal magatok' józan mérséklésével terjeszszétek elejbe. A' mit parantsolnak, lélekisméret szerént tellyeséttétek; magatokat ellenek ne szegezzétek. Elromlik az a' tag, melly a' főnek igazgatásatul magát el-szakasztja.

Tartoztok a' Föllebbvalóságtól rendeltt Biráitokat-is tisztelni, betsülni; a' köz-terheket közösen viselni. Balgatag kívánat; a' köz jóból részt venni akarni, és a' terhet másra háritani. — Ellenek ne törekedjete.

Gondoljátok - meg, hogy Föllebbvalóság, és Birák nélkül a' tulajdonnak birtoka nem lehet bátorságban; hogy ha Elöljárók nem volnának, életünk is veszedelemben forogna. Mindenre szükséges a' jó rend, és az Elöl járók azok, kik rendet szabnak; és annak meg-tartására vigyáznak. A' Püspöknek, mint Fő Pásztortoknak, a' Plébánosnak, mint Lelki vezérteknek kész szívvvel engedelmeskedjete; mert őket tette a' Szent Lélek az Isten' Agyaszentegyházát vezérteni, mellyet a' maga vérével keresett. És Sz. Pál Apostol mondja: Meg emlékez-

zetek a' ti előttetek - járókról, kik néktek az Isten' igéjét hirdetik.

Járjatok-el az Isteni szolgálatra, és lelki oktatásokra, és ugyan a' Plébánia Templomba. Mert ott illik öszve gyülekeznetek, hol ti, és gyermeketek az Anyaszentegyházba bé-avattattatok; azért különösen a' húsvéti gyónást, és áldozást ott végezzétek.

Hiváltképpen adjátok meg Lelki Pásztortoknak az illendő tiszteletet. Adjátok meg jó szívvvel, a' mit nékik meg adni tartoztok; mert méltó a' munkás az ő bérére; és Sz. Pál Apostol' szavaiként: illendő, hogy azokat földi javainkból segítsük, kik által az Istentől a' kegyelemnek életét, 's egyéb lelki javainkat vesszszük. Kor. 1. 9. 11.

Halgassátok az ő tanításaikat figyelemmel; mert rólok mondja Krisztus Urunk: a' ki titeket halgat, engem' halgat; a' ki titeket meg-utál, engem' utál-meg.

Ha valamelly hibát, fogyatkozást láttok, vagy tapasztaltok benne; gondoljátok-meg, hogy ők-is gyarló emberek; 's az ő botlásaikat ne nagyítsátok, ne hirteljesítetek.

Az ellenek forraltt tanácsokban, zörgölődésekben, vádolásokban részt ne vegyétek. Azt se engedjete-meg, hogy gyermeketek, tselédjeitek ebbe keveredjenek; inkább igyekezzetek az ő tekinteteket fenntartani.

Gondoljátok-meg, mit mond Krisztus Urunk azokról a' Tanítókról, kiknek magokviselése tanításokkal meg nem egygez: A' miket mondanak, tselekedjétek; de az ő magok-viselését ne kövessétek.

Mind ezek után, édes Atyámfiai, keresztény házasulók, és Hütyös társak! arra kérlek, és intlek benneteket: vegyétek szívesen, a' miket hozzátok szívesen, 's a' ti testi, lelki hasznatok' kedvéért intéztem. Az Isten adja, hogy az a' mag, mellyet vettem, ne tövések közé, ne utfélre, 's kősziklára, hanem jó földbe essék, 's hogy százszorta való gyümölsöt teremjen! Amen.

